

Π.3.1.4 *Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης*

**Παραδειγματικό σενάριο
στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας**

«Εμπνεόμαστε από την ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΚΙΖΑΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2011

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.1.4 *Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Περιεχόμενα

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	4
ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	4
ΣΤΟΧΟΙ-ΣΚΕΠΤΙΚΟ	5
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	6
1. Αφετηρία	6
2. Σύνδεση με το Α.Π.Σ. και το σχολικό εγχειρίδιο	7
3. Σύντομη περιγραφή του σεναρίου («Το σενάριο με μια ματιά»)	7
4. Κατανομή του χρόνου	8
5. Ρόλος του εκπαιδευτικού	8
6. Ρόλοι των μαθητών	8
7. Εργαλεία-Πηγές	8
Λεπτομερής περιγραφή	9
1. Ποιος είναι ο Ελύτης;	9
2. Η ποίηση του Ελύτη	10
3. Παιχνίδια με την ποίηση	11
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	15

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος ενότητας

Εμπνεόμαστε από την ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη

Δημιουργός

Νικόλαος Μπαλκίζας

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Διδακτική ενότητα

Βιβλίο της *Γλώσσας* της Δ' Δημοτικού, τ. Β', ενότητα 6, σσ. 8-9

Τάξη

Δ' Δημοτικού, αλλά και σε μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού

Χρονική διάρκεια

Θα απαιτηθούν 12-15 διδακτικές ώρες

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Αρχικά οι μαθητές αναζητούν πληροφορίες για τον Οδυσσέα Ελύτη και το έργο του. Στη συνέχεια προσεγγίζουν τα ποιήματα του μεγάλου μας ποιητή με διάφορες παιγνιώδεις δραστηριότητες και όχι με σχολαστική – ανατομική ανάλυση. Αποφεύγονται οι εκβιαστικές αναζητήσεις της «κεντρικής ιδέας», του «διδάγματος» και «μηνυμάτων» και επιχειρείται, κυρίως, βιωματική και αισθητική επαφή με την ποίηση. Κάποια από τα παιχνίδια που εισάγουν τους μαθητές στο ταξίδι της ποίησης είναι: η δημιουργία ιστοριών με την τεχνική του φανταστικού διώνυμου, η δημιουργία λίμερικ, η οπτικοποίηση διάφορων ποιημάτων, η σχηματοποίηση ποιημάτων κλπ. Κατά τη διάρκεια αυτού του «ταξιδιού» αξιοποιούνται τεχνολογικά εργαλεία ΤΠΕ με τέτοιο τρόπο, ώστε στο τέλος ο μαθητής να συνειδητοποιεί ότι η λογοτεχνία μπορεί να «συνομιλεί» και με την τεχνολογία.

Γ. ΣΤΟΧΟΙ-ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Στα βιβλία της Γλώσσας και στα Ανθολόγια έχουν συμπεριληφθεί αρκετά ποιήματα, ανθολογημένα ή όχι, και κάποια από αυτά έχουν μελοποιηθεί από μεγάλους έλληνες συνθέτες. Έτσι έχει σχηματιστεί ένα μεγάλο σώμα μελοποιημένης ποίησης που προσφέρεται για επεξεργασία και με το οποίο είναι ανάγκη να εξοικειωθούν οι μαθητές μας. Ανάγκη, γιατί, όπως ένας άλλος μεγάλος Έλληνας ποιητής, ο Κωστής Παλαμάς, έγραφε απευθυνόμενος στους παιδαγωγούς, υπάρχει στην ποίηση δύναμη μορφωτική της παιδικής ψυχής και δύναμη εξανθρωπιστική εκεί όπου η επιστήμη δεν τη φαντάζεται. Επιπλέον είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η λογοτεχνία γενικότερα και η ποίηση ειδικότερα προσφέρουν τα μέγιστα στη γλωσσική κατάκτηση, η οποία αποτελεί και τον κυριότερο στόχο του παρόντος σεναρίου.

Γνώσεις για τον κόσμο και στάσεις, αξίες, πεποιθήσεις

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να ανακαλύψουν τα βασικά εργοβιογραφικά στοιχεία του Οδυσσέα Ελύτη·
- να γνωρίσουν βασικά χαρακτηριστικά του υπερρεαλισμού και του συμβολισμού στην ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη·
- να γνωρίσουν τι είναι το λίμερικ·
- να έρθουν σε επαφή με τη μελοποιημένη ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη·
- να έρθουν σε επαφή με τη σχηματική ποίηση.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να αναγνωρίζουν τα ουσιαστικά και τα επίθετα σε ένα κείμενο·
- να ασκηθούν στην ακρόαση μελοποιημένης ποίησης·
- να βάζουν τίτλο σε ένα ποίημα·
- να γνωρίσουν από τα δομικά στοιχεία του στίχου τη σημασία της ομοιοκαταληξίας·
- να γράφουν μια ιστορία με αφορμή ένα «φανταστικό διώνυμο»·
- να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα·

- να είναι ικανοί να δημιουργούν λίμερικ·
- να έρθουν σε επαφή με τον ποιητικό λόγο·
- να κατανοήσουν την πολυσημία του ποιητικού λόγου·
- να κινητοποιήσουν τη δημιουργική τους φαντασία·
- να οπτικοποιήσουν ποιήματα του Οδυσσέα Ελύτη.

Γραμματισμοί

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να αποθηκεύουν στον υπολογιστή τους εικόνες από το διαδίκτυο·
- να εισάγουν εικόνα και ήχο σε μια εφαρμογή·
- να εκτελούν τις εντολές «αντιγραφή» και «επικόλληση» κειμένου·
- να εκτελούν τις εντολές «εύρεση» και «αντικατάσταση» στον επεξεργαστή κειμένου·
- να εκτυπώνουν κείμενο και εικόνα·
- να ελέγχουν το κύρος και την αξιοπιστία μιας πηγής·
- να εξοικειωθούν με αναζήτηση σε ηλεκτρονικά λεξικά·
- να εξοικειωθούν με αναζήτηση σε μηχανή αναζήτησης·
- να εξοικειωθούν με αναζήτηση σε σώματα κειμένων·
- να εξοικειωθούν με αναζήτηση σε ψηφιακές βιβλιοθήκες·
- να εξοικειωθούν με διαδικτυακές εφαρμογές·
- να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης μέσα σε έναν ιστότοπο·
- να προσθέτουν μια ιστοσελίδα στα «αγαπημένα» του φυλλομετρητή.

Δ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Αφετηρία: Αφορμή για την ενασχόληση με την ποίηση του Ελύτη αποτέλεσε η δραστηριότητα του *Βιβλίου της Γλώσσας* της Δ' Δημοτικού, τ. Β', ενότητα 6, σσ. 8-9 σε συνδυασμό με την κήρυξη της φετινής χρονιάς ως «Έτος Οδυσσέα Ελύτη 2011»

από το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, για τον εορτασμό των 100 χρόνων από τη γέννησή του (1911-1996).

Σύνδεση με το Α.Π.Σ. και το σχολικό εγχειρίδιο: Η μελέτη της λογοτεχνίας, που έχει κατεξοχήν ανθρωπιστικό και διαθεματικό χαρακτήρα, κατέχει σημαντική θέση στα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών, καθώς προσφέρει παιδεία, γλωσσική καλλιέργεια και ψυχαγωγία. Ανήκει στα καινοτόμα προγράμματα και σκοπό της έχει την ανάδειξη και την προώθηση των στοιχείων του πολιτισμού μας, την καλλιέργεια της αισθητικής αγωγής και τη σύνδεση της παιδείας με τις τέχνες. Μάλιστα τα δύο τελευταία χρόνια δίνεται σε αυτά ιδιαίτερη σημασία και προτεραιότητα.

Σύντομη περιγραφή του σεναρίου («Το σενάριο με μια ματιά»)

1ο Βήμα: Ποιος είναι ο Ελύτης;

α) Γνωριμία με τον μεγάλο ποιητή. Αναζήτηση πληροφοριών, βιογραφικών στοιχείων, χαρακτηριστικών της ποίησής του κλπ. μέσα από προτεινόμενους δικτυακούς τόπους.

β) Αναζήτηση αφιερωμάτων και γνωριμία με τον ποιητή μέσα από τα λόγια του ίδιου και απλών ανθρώπων.

2ο Βήμα: Η ποίηση του Ελύτη

Αναζήτηση μελοποιημένων ποιημάτων του Οδυσσέα Ελύτη από επιλεγμένους δικτυακούς τόπους, μελέτη δύο συλλογών του ποιητή, προσέγγιση του έργου του και των συμβολισμών του.

3ο Βήμα: Παιχνίδια με την ποίηση

Οι μαθητές ασχολούνται με παιγνιώδη τρόπο με την ποίηση του Ελύτη με στόχο την καλύτερη προσέγγιση του έργου του και την αισθητική απόλαυση της ποίησής του.

α) Παίζουμε παιχνίδια μνήμης

β) Δίνουμε σχήμα στους αγαπημένους μας στίχους

γ) Η ποίηση συναντά τη ζωγραφική

δ) Ο στίχος είχε τη δική του ιστορία

ε) Δημιουργούμε λίμερικ

στ) Γινόμαστε ποιητές

Κατανομή του χρόνου

1ο Βήμα: Ποιος είναι ο Ελύτης; (3 διδακτικές ώρες)

2ο Βήμα: Η ποίηση του Ελύτη (3 διδακτικές ώρες)

3ο Βήμα: Παιχνίδια με την ποίηση (6-9 διδακτικές ώρες)

Γενικό σύνολο 12-15 διδακτικές ώρες.

Ρόλος του εκπαιδευτικού: Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι ο ρόλος του συντονιστή της διαδικασίας, του διευκολυντή-διαμεσολαβητή ανάμεσα στις νέες τεχνολογίες και τους μαθητές, του βοηθού-συμβούλου ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη ενός συνεργατικού περιβάλλοντος μάθησης εξασφαλίζοντας προϋποθέσεις θετικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών της ομάδας, προσωπικής ευθύνης, διαπροσωπικές, ομαδικές και κοινωνικές ικανότητες και λειτουργικότητα της ομάδας.

Ρόλοι των μαθητών: Οι μαθητές συνεργάζονται και επικοινωνούν με τους συμμαθητές τους, συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία, στην οποία κυριαρχεί η αναζήτηση και η επεξεργασία της πληροφορίας με στόχο την οικοδόμηση της γνώσης και την ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Εργαλεία-Πηγές: Η/Υ, εκτυπωτής, διαδίκτυο, φυλλομετρητής, μηχανή αναζήτησης, σώματα κειμένων, πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, διαδικτυακές εφαρμογές (Wordle, Tagxedo), πρόγραμμα δημιουργίας ιστοριών.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1. Ποιος είναι ο Ελύτης;

1) Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες αναζητούν σε επιλεγμένους δικτυακούς τόπους πληροφορίες για τον Οδυσσέα Ελύτη. Τα στοιχεία που αναζητούν είναι:

- Όνομα
- Τόπος και χρόνος γέννησης
- Βασικά στοιχεία της ζωής του
- Σπουδές
- Τιμητικές διακρίσεις, βραβεία
- Χαρακτηριστικά της ποίησής του
- Έργα του.

Προτεινόμενοι δικτυακοί τόποι:

<http://el.wikipedia.org>

<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=461&t=169>

<http://www.elitis.snn.gr/>

<http://www.fundacionmariatsakos.org/home/el/?p=1689>

Σημείωση: Για την καλύτερη προσέγγιση της ποίησης του Ελύτη αλλά και για την κατανόηση των δραστηριοτήτων που θα ακολουθήσουν καλό είναι ο εκπαιδευτικός να εστιάσει λίγο στα χαρακτηριστικά του κινήματος του υπερρεαλισμού στην ποίηση.

Θυμίζουμε λοιπόν τα χαρακτηριστικά του υπερρεαλισμού, όπως προκύπτουν και από το σχολικό βιβλίο (*Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Γ' τεύχος*, σσ. 196-198):

- *υπέρβαση της πραγματικότητας με την καταγραφή των υποσυνείδητων ενεργειών της ψυχής, χωρίς την επέμβαση της λογικής (παράλογο)*·
- *παντοδυναμία ονείρου, ενστίκτου, επανάστασης ενάντια σε κάθε μορφή λογικής, κοινωνικής, ηθικής τάξης*·
- *αυτόματη γραφή και καταγραφή ονείρων*.

2) Οι μαθητές αναζητούν στο [Ψηφιακό Αρχείο της ΕΡΤ](#) αφιερώματα στον μεγάλο έλληνα ποιητή. Προτείνονται τα:

- [ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ ΠΑΛΙ ΟΜΟΙΩΘΗΚΑ, ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ.](#)
- [ΖΩΝΤΑΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ, ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ](#)
(Πολίτες, που επιλέγονται τυχαία σε δρόμους, πλατείες και άλλα μέρη των Αθηνών, διαβάζουν αποσπάσματα από ποιήματα του ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ, ως αφιέρωμα για τον θάνατό του).

3) Οι μαθητές αναζητούν στο [YouTube](#) ποιήματα του Ελύτη που απαγγέλλει ο ίδιος, χρησιμοποιώντας τη φράση-κλειδί «Ο Ελύτης διαβάζει Ελύτη».

2. Η ποίηση του Ελύτη

Οι μαθητές αναζητούν ποιήματα του Ελύτη σε επιλεγμένους δικτυακούς τόπους. Επίσης, αναζητούν τα μελοποιημένα ποιήματά του στο [YouTube](#). Προσθέτουν στα «αγαπημένα» του φυλλομετρητή τους τα τραγούδια που τους αρέσουν περισσότερο και μαθαίνουν, αν υπάρχει η δυνατότητα, να τραγουδούν κάποια από αυτά (εδώ μπορεί να έχουμε και τη βοήθεια της δασκάλας της μουσικής). Ταυτόχρονα, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, διευκρινίζονται κάποιοι από τους συμβολισμούς που χρησιμοποιεί ο ποιητής (π.χ. Το τρελοβάπορο = η Ελλάδα). Πηγές πληροφόρησης μπορεί να είναι:

<http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=9>

<http://www.elitis.snn.gr/>

Σημείωση: Προτείνεται η μελέτη των δύο συλλογών «Ο ήλιος ο ηλιάτορας» και «Τα ρω του έρωτα», με κριτήριο την καλύτερη προσέγγισή τους από τους μαθητές της ηλικίας αυτής και ειδικότερα τα παρακάτω ποιήματα:

«Τα ρω του έρωτα»	«Ο ήλιος ο ηλιάτορας»
Τα τζιτζίκια	Ο Ήλιος ο Ηλιάτορας
Η μάγια	Άνεμοι
Του μικρού βοριά	Ο Ήλιος
Το θαλασσινό τριφύλλι	Το τρελοβάπορο
Το δελφινοκόριτσο	
Ο γλάρος	
Όλα τα πήρε το καλοκαίρι	

Παιχνίδια με την ποίηση

Παίζουμε παιχνίδια μνήμης

Κάθε ομάδα εισάγει τους στίχους ενός ποιήματος, από αυτά που έχει επιλέξει, στον επεξεργαστή κειμένου. Αντικαθιστά τα κενά που υπάρχουν ανάμεσα στις λέξεις με το σύμβολο ~ (εύρεση του: «κενό», αντικατάσταση με: ~). Κατόπιν επιλέγει το κείμενο, το αντιγράφει και το κάνει επικόλληση στο [Wordle](#).¹ Στο πρόγραμμα αυτό οι στίχοι μπερδεύονται. Κάθε ομάδα εκτυπώνει το ποίημα. Οι ομάδες ανταλλάσσουν τα ποιήματά τους και προσπαθούν να τα ξαναφτιάξουν.

Μαντεύω τον τίτλο του ποιήματος

(Παραλλαγή της παραπάνω δραστηριότητας). Κάθε ομάδα επιλέγει ένα ποίημα, το αντιγράφει και το κάνει επικόλληση στο [Wordle](#). Με τη βοήθεια των συχνόχρηστων λέξεων (που δίνονται ως βοήθεια στις άλλες ομάδες), η κάθε ομάδα προσπαθεί να μαντέψει το ποίημα.

Δίνουμε σχήμα στους αγαπημένους μας στίχους

¹ Το Wordle είναι μια διαδικτυακή εφαρμογή η οποία δημιουργεί «σύννεφα λέξεων», από ένα δοσμένο κείμενο. Η εφαρμογή δίνει τη δυνατότητα οπτικοποίησης μιας λέξης ή φράσης εμφανίζοντας ταυτόχρονα τη συχνότητα εμφάνισής της μέσα στο κείμενο. Έτσι, οι λέξεις με τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης παρουσιάζονται με μεγαλύτερο μέγεθος.

Κάθε ομάδα επιλέγει ένα ποίημα, το αντιγράφει και το κάνει επικόλληση στο [Tagxedo](#).² Από το μενού της εφαρμογής οι ομάδες επιλέγουν τα χρώματα της γραμματοσειράς από το θέμα, το είδος της γραμματοσειράς, τον προσανατολισμό του κειμένου, το σχήμα του, προκειμένου το ποίημα να σχηματοποιηθεί. Αν θέλουν, εκτυπώνουν το ποίημά τους.

Σημείωση: «Σχηματικά ή σχηματογραφικά ή καλλιγραφήματα είναι τα ποιήματα που είναι γραμμένα με τέτοιο τρόπο, ώστε οι στίχοι να σχηματίζουν μια γραφική παράσταση, μια συγκεκριμένη εικόνα» (Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων του ΥΠΕΠΘ). Μέσω της σχηματικής ποίησης η γλώσσα αξιοποιείται ως οπτικό κυρίως υλικό. Τα γράμματα και οι λέξεις αποκτούν πολύσημο και παιγνιώδη χαρακτήρα.

3) *Η ποίηση συναντά τη ζωγραφική*

Κάθε ομάδα ψάχνει τους κατάλληλους πίνακες, για να οπτικοποιήσει το αγαπημένο της ποίημα. Από τις ιστοσελίδες: <http://www.abcgallery.com/> (για ξένους ζωγράφους) και <http://www.eikastikon.gr/zografiki/index.html> (για έλληνες ζωγράφους) επιλέγει τους πίνακες ζωγραφικής που επιθυμεί και τους αποθηκεύει. Κατόπιν τους εισάγει σε ένα πρόγραμμα δημιουργίας ιστοριών (προτείνεται η ελεύθερη εφαρμογή Photo Story, η οποία λειτουργεί σε εξελληνισμένο περιβάλλον), τους ταιριάζει με τους στίχους, τους οποίους στη συνέχεια τους ηχογραφεί, επιλέγει την κατάλληλη μουσική κι έτσι δημιουργεί το δικό της οπτικοποιημένο ποίημα.

Σημείωση: Η αναζήτηση των πινάκων ζωγραφικής μπορεί να γίνει και μέσω μηχανών αναζήτησης. Ποιήματα που προτείνονται για εικονογράφηση: Η ΜΑΓΙΑ, ΤΟ ΤΡΕΛΟΒΑΠΟΡΟ, ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΤΡΙΦΥΛΛΙ, ΤΟ ΔΕΛΦΙΝΟΚΟΡΙΤΣΟ.

4) *Ο στίχος είχε τη δική του ιστορία*

² Επίσης διαδικτυακή εφαρμογή δημιουργίας «σύννεφων λέξεων».

Οι ομάδες συνεργάζονται ανά δύο και η κάθε ομάδα επιλέγει ένα ποίημα από τις δύο ποιητικές συλλογές του Ελύτη και το εισάγει στο [Tagxedo](#). Από την επιλογή Word | Layout Options... => Skip επιλέγει και εξαιρεί όλα τα μέρη του λόγου εκτός από τα ουσιαστικά και τα επίθετα. Ενημερώνει την άλλη ομάδα για τα χρώματα που έχει επιλέξει στο θέμα της και ζητάει από αυτήν να διαλέξει δύο χρώματα (π.χ. κόκκινο και πράσινο). Η αρχική ομάδα επιλέγει δύο λέξεις («φανταστικό διώνυμο») από τα χρώματα που της έχουν δηλωθεί και τις δίνει στην άλλη ομάδα, για να γράψει μια ιστορία στον επεξεργαστή κειμένου.

Σημείωση: «Στο φανταστικό διώνυμο οι λέξεις δεν εκλαμβάνονται με την καθημερινή τους σημασία, αλλά ελευθερωμένες από τις προφορικές τους αλυσίδες στις οποίες είναι μέρος τους καθημερινά. Είναι αποξενωμένες, εκτός τόπου, ριγμένες η μία εναντίον της άλλης σε έναν ουρανό που δεν τον έχουμε ξαναδεί. Τότε βρίσκονται στις καλύτερες συνθήκες για να γεννήσουν μια ιστορία» (Τζιάνι Ροντάρι, *Η γραμματική της φαντασίας*, εκδόσεις Μεταίχμιο).

5) Δημιουργούμε λίμερικ

Οι μαθητές αναζητούν πληροφορίες για το λίμερικ και μελετούν την τεχνική δημιουργίας του. Προτεινόμενοι δικτυακοί τόποι:

http://e-aithousa.blogspot.com/2011/03/blog-post_02.html

<http://el.wikipedia.org>

http://webzobbie.blogspot.com/2007/03/blog-post_29.html

[Βικιλεξικό](#)

[Ηλεκτρονικά Λεξικά του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας](#)

Σημείωση: Οι μαθητές στην αναζήτηση του όρου λίμερικ στο Βικιλεξικό θα διαπιστώσουν ότι δεν παίρνουν αποτελέσματα. Η *Βικιπαίδεια* δίνει δύο αποτελέσματα, εκ των οποίων το ένα αναφέρεται σε ομώνυμη πόλη της Ιρλανδίας.

Στη συνέχεια η κάθε ομάδα επιλέγει ένα ποίημα του Ελύτη και ακολουθεί τα παρακάτω βήματα:

Α. Κρατούν την ομοιοκαταληξία του ποιήματος και δημιουργούν την ομοιοκαταληξία του λίμερικ (ααββα).

Παράδειγμα επάνω στο ποίημα *Μάγια*:

παιδιά
περνά
σταματά
κοιτά
παιδιά

Β. Αναζητούν τις παραπάνω λέξεις στα [Σώματα Κειμένων του ΚΕΓ](#), για να πάρουν ιδέες για τους στίχους τους.

Γ. Επιλέγουν προτάσεις έτσι ώστε η κάθε πρόταση να απαντά σε μία ερώτηση.

Παράδειγμα:

<i>Ποιος;</i>	<i>Η κόρη με τα εφτά παιδιά</i>
<i>Ιδιότητα;</i>	<i>Ανήσυχη πάνω κάτω τρέχει και περνά</i>
<i>Τι έκανε;</i>	<i>Κάποια στιγμή ξαφνικά σταματά</i>
<i>Επίθετο;</i>	<i>η άτυχη κόρη με τα εφτά παιδιά</i>

Δ. Φτιάχνω το λίμερικ

Σημείωση: Τα λίμερικ ή ληρολογήματα (τρελή κουβέντα) κατά τον Σεφέρη, είναι μικρά ποιηματάκια με ή χωρίς νόημα. Συνήθως αποτελούνται από πέντε στίχους. Ομοιοκαταληκτούν ο πρώτος, ο δεύτερος και ο πέμπτος στίχος μεταξύ τους και ο τρίτος με τον τέταρτο (ααββα).

Ο 1^{ος} στίχος μάς λέει ποιος είναι ο πρωταγωνιστής της ποιητικής μας ιστορίας, δηλαδή στον πρώτο στίχο δηλώνεται το Υποκείμενο (Ποιος;).

Ο 2^{ος} στίχος μάς πληροφορεί για την ιδιότητα του πρωταγωνιστή, δηλαδή αποτελεί το Κατηγορήμα.

Ο 3^{ος} και 4^{ος} στίχος μάς λέει τι έκανε ο πρωταγωνιστής ή τι είπε ο κόσμος γι' αυτή του την πράξη. Λύνεται, με άλλα λόγια, το κατηγορήμα του δεύτερου στίχου.

Ο 5^{ος} στίχος είναι αφιερωμένος στο τελικό επίθετο που χαρακτηρίζει τον πρωταγωνιστή.

6) Γινόμαστε ποιητές

Κάθε ομάδα επιλέγει δύο ή τέσσερις στίχους που αγάπησε μέσα από την ενασχόλησή της με την ποίηση του Ελύτη. Εισάγει τους στίχους στον επεξεργαστή κειμένου. Αντικαθιστά τα κενά που υπάρχουν ανάμεσα στις λέξεις με το σύμβολο ~ (εύρεση του: «κενό», αντικατάσταση με: ~). Κατόπιν επιλέγει το κείμενο, το αντιγράφει και το κάνει επικόλληση στο [Wordle](#). Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένα υπερρεαλιστικό ποίημα από τους αγαπημένους στίχους της ομάδας. Οι ομάδες, αφού τυπώσουν τα ποιήματά τους, ενώνουν τους στίχους τους και φτιάχνουν ένα μεγαλύτερο ποίημα. Τέλος, η τάξη αποφασίζει για τον τίτλο του ποιήματός της.

Ε. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το παρόν σενάριο είναι μια πρόταση διδασκαλίας, η οποία κατά την υλοποίησή της ενδέχεται να χρήζει αλλαγών, ανάλογα με την τάξη, τους μαθητές, τη δεδομένη περίσταση κλπ. Υπό αυτήν την έννοια ο εκπαιδευτικός είναι ελεύθερος σε κάθε περίπτωση να τροποποιεί τις δραστηριότητες, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του σεναρίου.

Αν υπάρχει διαδραστικός πίνακας, πολλές από τις δραστηριότητες του σεναρίου μπορούν να υλοποιηθούν με αυτόν, με εργασία του συνόλου της τάξης. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να επιλύει τυχόν προβλήματα συνεργασίας που ενδεχομένως θα προκύπτουν κατά τη διαδικασία μεταξύ των μελών κάποιας ομάδας ή μεταξύ των ομάδων.

Κατά τη διάρκεια της εργασίας σε ομάδες ο εκπαιδευτικός είναι καλό να κινείται ανάμεσα στις ομάδες και να δίνει συμβουλές. Αν απαιτείται, ο εκπαιδευτικός

θα πρέπει ανάμεσα στις δραστηριότητες να δίνει τον απαραίτητο χρόνο στους μαθητές, ώστε να εξοικειώνονται με τους νέους γραμματισμούς. Είναι απαραίτητο να δοθεί μεγάλη έμφαση στους νέους γραμματισμούς που πρέπει να αποκτήσουν τα παιδιά και λιγότερο στα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την επιλογή του ζητούμενου υλικού. Εννοείται ότι θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση και θα επιδειχθεί μεγαλύτερη επιμονή σε γραμματισμούς με τους οποίους επιχειρείται να αποκτήσουν για πρώτη φορά.

Εάν σε κάποιες από τις προτεινόμενες ιστοσελίδες δεν υπάρχει επαρκές υλικό, ο εκπαιδευτικός μπορεί να παραπέμπει και σε άλλες ιστοσελίδες, τις οποίες όμως προηγουμένως έχει ελέγξει. Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί ανάλογα με τις ανάγκες επίτευξης των στόχων ή τα ενδιαφέροντα των μαθητών ή σε οποιαδήποτε περίπτωση ο εκπαιδευτικός το κρίνει σκόπιμο να γίνει.